

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Δ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΕΩΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΕΚ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ - ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ - ΤΥΠΙΚΟΝ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΘΕΙΣΑ - ΑΘΗΝΑΙ 1972
ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ

ΑΘΗΝΑ 2008

Έκαστον αντίτυπον φέρει τήν ὑπογραφήν τοῦ ἐκπονήσαντος.

Θανόπουλος, Ἄθ. Ὁδὸς Σοφοκλέους 9, Τηλ. 340.332

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Αθανάσιος Δημητρίου Θανόπουλος, γεννήθηκε στη Ζάτουνα Γορτυνίας Αρκαδίας το έτος 1900. Αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Δημητσάνας.

Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και εργάστηκε συγχρόνως ως γραμματέας στον Άρειο Πάγο. Μετά το πέρας των πανεπιστημιακών του σπουδών άσκησε δικηγορία για ένα χρόνο και κατόπιν διορίστηκε Ειρηνοδίκης στη Σάμο. Το έτος 1925 προήχθη σε Πρωτοδίκη και υπηρέτησε στο Ίλιο, αργότερα δε στον Πειραιά. Μετά το θάνατο του θείου του Γεωργίου Κινινή, συμβολαιογράφου Αθηνών, το έτος 1930, ο Αθανάσιος Θανόπουλος παραιτήθηκε από το δικαστικό σώμα και διορίστηκε συμβολαιογράφος στη θέση του αποβιώσαντα θείου του, ο οποίος του είχε αφήσει με διαθήκη το συμβολαιογραφείο του.

Από το έτος 1945 μετείχε στη Διοίκηση του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου τότε Εφετείων Αθηνών και Αιγαίου. Διετέλεσε Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου, κατόπιν αντιπρόεδρος και Πρόεδρος αυτού από το έτος 1954 μέχρι τη συνταξιοδότησή του, το έτος 1970.

Ο Αθανάσιος Θανόπουλος άφησε πλούσιο συγγραφικό και επιστημονικό έργο. Το έτος 1952, σε συνεργασία με τον Διονύσιο Λιβαθινό, μετέπειτα Γενικό Γραμματέα του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου, συνέγραψαν τετράτομο έργο με τίτλο «*ο συμβολαιογράφος εν τη θεωρία και τη πράξει*», το οποίο και σήμερα, πενήντα πέντε χρόνια μετά τη συγγραφή του, αποτελεί σημείο αναφοράς για τους συμβολαιογράφους. Αργότερα συνέγραψε την «*εκ διαθήκης διαδοχή*», η οποία επανεκδόθηκε, συμπληρωμένη από τον ίδιο, το 1972 και την «*Αναγκαστική εκτέλεση*», έργο ογκώδες και πολύτιμο για τους συμβολαιογράφους, το οποίο όμως, δυστυχώς, δεν πρόλαβε να εκδώσει.

Κατέστησε επίσης το «*Δελτίο του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου*», τη σημερινή «*Συμβολαιογραφική Επιθεώρηση*», πολύτιμο βοήθημα των συμβολαιογράφων, στο οποίο δημοσιεύονται επιστημονικές μελέτες, άρθρα, νόμοι, ερμηνείες νόμων, αποφάσεις δικαστηρίων, κριτικές εγκυκλίων κ.λπ.

Ο πρώτος, μετά τον Οργανισμό των Δικαστηρίων και Συμβολαιογραφείων του Georg Ludwig Mauer, Κώδικας των Συμβολαιογράφων, δηλ. το Ν.Δ. 1333/1973, υπήρξε σε μεγάλο βαθμό δικό του έργο, λόγω της ουσιαστικής συμβολής του στην Επιτροπή που τον κατάρτισε.

Με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου, ως ελάχιστο φόρο τιμής, η αίθουσα συνεδριάσεων αυτού, στο δεύτερο όροφο του κτηρίου του συλλόγου, φέρει το όνομα του Αθανασίου Θανοπούλου και επανεκδίδεται, με επιμέλεια της κ. Λένας Κοντογεώργου, Γενικής Γραμματέως του Συλλόγου, το σύγγραμμά του με θέμα «*η εκ διαθήκης διαδοχή*», το οποίο, παρά τις αλλαγές που έχουν επέλθει τόσο στη γλώσσα του κειμένου (της εργασίας και των υποδειγμάτων), όσο και σε μερικές εκ των αναφερομένων διατάξεων νόμων, παραμένει επίκαιρο ακόμα και σήμερα, τριάντα έξι χρόνια μετά τη δεύτερη, κατά το έτος 1972, βελτιωμένη ανατύπωσή του.

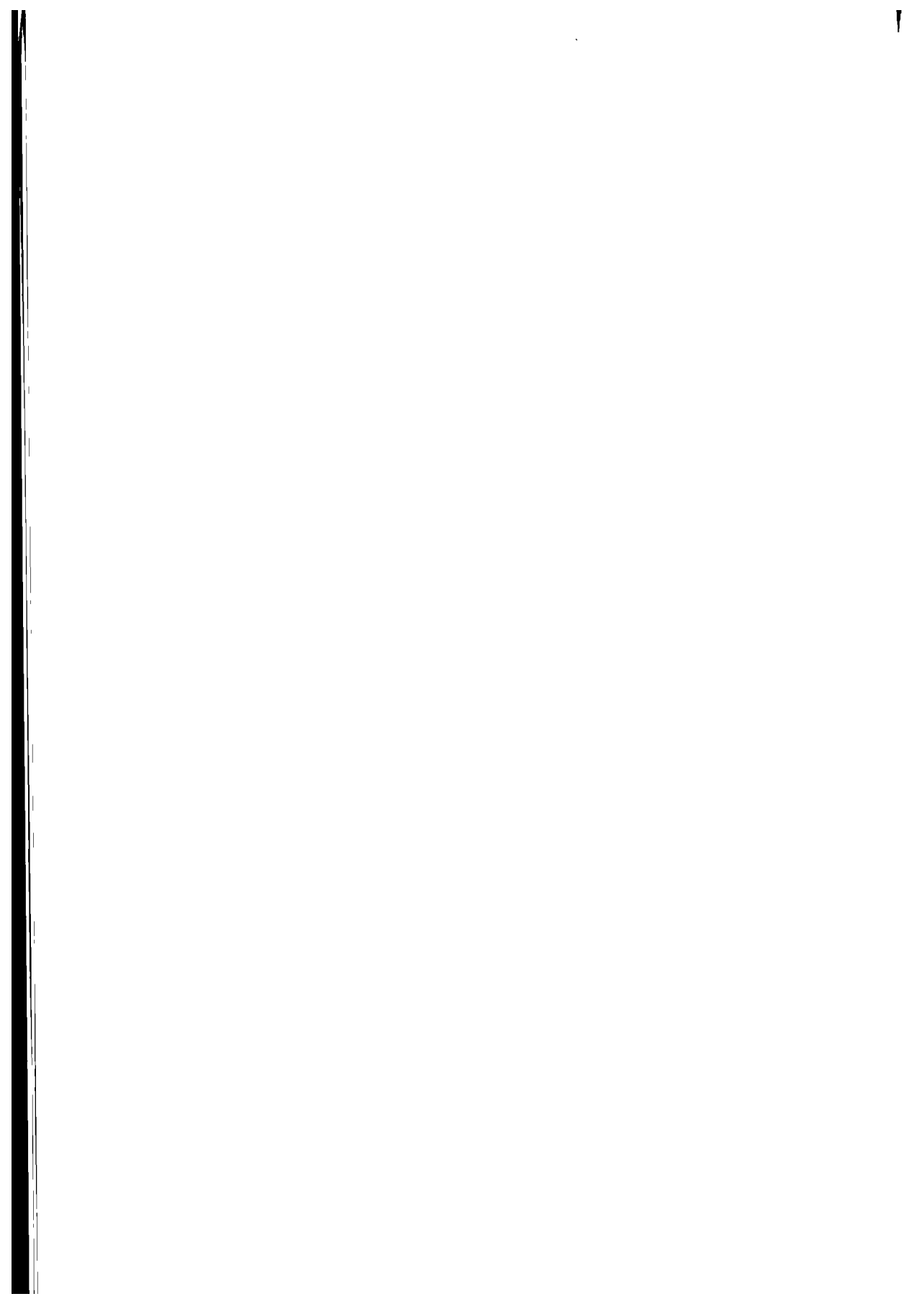
Αθήνα, Δεκέμβριος 2008

Νικόλαος Στασινόπουλος

Πρόεδρος

του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου

Εφετείων Αθηνών, Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου

Ι. ΔΙΑΘΗΚΗ (')

1. Έννοια διαθήκης

Διαθήκη είναι ή μονομερής και άπεριορίστως μετακλητή δήλωση του προσώπου επί σκοπῶ ρυθμίσεως, δια τόν μετά τόν θάνατον χρόνον, τῶν τῆς κληρονομικῆς αὐτοῦ διαδοχῆς, ἢ ὠρισμένης εἰς τόν νόμον σχέσεως οἰκογενειακοῦ Δικαίου. (') Διαθήκην καλεῖ ὁ Ἄστ. Κώδιξ (') καί τήν τελευταίαν διάταξιν τήν μὴ περιέχουσαν ἐγκατάστασιν κληρονόμου, ὁπότε εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην, ὡς κληρονόμος καλεῖται ὁ ἐκ τοῦ νόμου ἐρχόμενος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μέχρι τοῦδε Δίκαιον, ὅπερ ἀπῆτει ἐγκατάστασιν κληρονόμου. Ἡ διαθήκη συντάσσεται αὐτοπροσώπως μὴ ἐπιδεχομένη ἐκουσίαν ἢ νόμιμον ἐκπροσώπησιν. (') Πρὸς σύνταξιν διαθήκης ἀπαιτεῖται 1. Ἰκανότης τοῦ διαθέτου πρὸς σύνταξιν τοιαύτης. 2. Νόμιμος τύπος. 3. Νόμιμον περιεχόμενον.

2. Ἰκανότης πρὸς σύνταξιν διαθήκης. Χρόνος, καθ' ὃν δέον νά ὑπάρχη.

Διὰ τήν σύνταξιν ἐγκύρου διαθήκης πρέπει ὁ διαθέτης νά ἔχη ἰκανότητα πρὸς τοῦτο. Αὕτη δέον νά ὑπάρχη κατὰ τόν χρόνον τῆς καταρτίσεως τῆς διαθήκης καί καθ' ὅλην τήν διάρκειαν αὐτῆς. Ἐπί δημοσίας διαθήκης ἡ ἰκανότης αὕτη δέον νά ὑπάρχη, ἕως ὄτου περατωθῇ ἡ περί αὐτῆς πράξις τοῦ συμβολαιογράφου, ἥτοι μέχρι τῆς ὑπογραφῆς

(') Βιβλιογραφία: Γ. Μπαλῆ: Κληρονομικόν Δίκαιον ἐκδοσις 1947.

Α. Λιτζεροπούλου: Κληρονομικόν Δίκαιον τοῦ Ἄστ. Κώδικος.

Γ. Βάλληνα: Κληρονομικόν Δίκαιον.

Ι. Γ. Παπαγρηγορίου: Συνύπαρξις διαδοχῆς ἐκ διαθήκης καί ἐκ τοῦ νόμου.

Γ. Μαριδάκη: Ἰδιωτικόν Διεθνές Δίκαιον. Ἔκδ. 1950.

Σ. Μπακανάκη—Ε. Κυριάκη: Ἡ διαθήκη κατὰ τόν Κώδικα.

Δ. Πομόνη: «Περὶ Διαθηκῶν».

(') Α. Κ. ἀρθρ: 1533, 1564, 1591, 1599, 1653.

(') Α. Κ. ἀρθρ. 1714, 1715.

(') Α. Κ. ἀρθρ. 1716. Κατάθεσις ὁμῶς ἀπλῆ τῆς ἰδιογράφου διαθήκης δέν εἶναι ἀνάγκη νά γίνη αὐτοπροσώπως, προκειμένου δέ περί παρακαταθέσεως εἰς ἰδιώτην δύναται αὕτη ν' ἀποσταλῆ καί ταχυδρομικῶς. (Μπαλῆς Κληρ. παράγρ. 40).

αὐτῆς παρὰ τοῦ διαθέτου, τῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου. Πρὸ τούτου δὲν ὑπάρχει κατηρητισμένη διαθήκη, ἢ ἐπερχομένη δ' ἐν τῷ μεταξύ ἀνικανότης, ἔστω καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφήν ὑπὸ τοῦ διαθέτου, καθιστᾷ ἄκυρον τὴν διαθήκην. Ἐπὶ τῆς μυστικῆς διαθήκης ἢ ἱκανότης ἀρκεῖ νὰ ὑφίσταται ἐν ᾧ χρόνῳ συντάσσεται ἢ περὶ ἐγχειρίσεως πράξις τοῦ συμβολαιογράφου. Ἡ συνταχθεῖσα παρ' ἀνικάνου κατὰ τὸν ὡς ἄνω χρόνον διαθήκη εἶναι ἄκυρος. Ἐπιγενομένη ἱκανότης τοῦ διαθέτου δὲν κυροῖ τὴν διαθήκην, ἀλλὰ δεόν νὰ συνταχθῇ νέα. (1) Ἡ μετὰ τὴν σύνταξιν ἐγκύρου διαθήκης ἐπερχομένη ἀνικανότης τοῦ διαθέτου, δὲν ἐπηρεάζει τὸ κύρος αὐτῆς. Τὴν ἀνικανότητα τοῦ διαθέτου, κατὰ τὸν ἀνωτέρω χρόνον, ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐπικαλούμενος αὐτήν.

Ἡ βεβαίωσις τοῦ συμβολαιογράφου ἐν τῇ πράξει τῆς διαθήκης περὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ διαθέτου δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1719 ἀνίκανοι πρὸς σύνταξιν διαθήκης εἶναι :

1. Οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των.
2. Οἱ δικαστικῶς ἀπηγορευόμενοι.
3. Οἱ ἔνεκεν ἀσωτίας τεθέντες ὑπὸ δικαστικὸν ἀντιλήπτορα.
4. Οἱ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης μὴ ἔχοντες συνείδησιν τῶνπραττομένων, ἢ, ἔνεκα πνευματικῆς νόσου, στερούμενοι τοῦ λογικοῦ.

3. Ἀνικανότης ἀνηλίκου.

Διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἡλικίας τοῦ διαθέτου λαμβάνεται ὡς βᾶσις ὁ μαθηματικὸς ὑπολογισμὸς, ἥτοι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν (2).

Ἡ ἀνικανότης τοῦ μὴ συμπληρώσαντος τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του πρὸς σύνταξιν οἰασθῆποτε διαθήκης ἀφορᾷ καὶ τὰ ἐκ τῆς ἰδίας τοῦ ἀνηλίκου ἐργασίας ἀποκτηθέντα, ἢ τὰ δοθέντα αὐτῷ πρὸς χρῆσιν, ἢ ἔλευθέραν διάθεσιν. Ὁ συμπληρώσας τὸ 18ον ἔτος ἀνήλικος εἶναι μὲν ἱκανὸς πρὸς σύνταξιν δημοσίας διαθήκης, ἢ ἐκτάκτου, ἀλλ' ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅτι δὲν δύναται νὰ συντάξῃ ἰδιόγραφον, ἢ μυστικὴν (3). Οὐδεὶς, ἐξ ἄλλου, ὑπάρχει περιορισμὸς εἰς τὴν πρὸς διαθήκην δημο-

(1) Ἡ ἱκανότης τοῦ διαθέτου πρὸς σύνταξιν διαθήκης κρίνεται κατὰ τὸν νόμον τῆς πολιτείας αὐτοῦ. (ἄρθρ. 7 Α. Κ. Μαριδ. Ἰδιωτ. Διεθνῆς σελ. 172), διὰ δὲ τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀκίνητα πάντοτε κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν νόμον (ἄρθρ. 9 Α. Κ. Μαριδάκη ἐνθ. ἀνωτέρω σελ. 65).

(2) Ἄρθρ. 35 καὶ 241 Α.Κ.

(3) Ἄρθρ. 1723 καὶ 1748 Α.Κ.

σίαν, ή έκτακτον, ώς έρρήθη, ίκανότητα τοϋ συμπληρώσαντος τὸ 18ον έτος άνηλικού, καί έάν έτι οϋτος εΐναι ύπό πατρικήν έξουσίαν, ή έπιτροπείαν, ώς πρὸς τὸ εΐδος τής διατιθεμένης περιουσίας αϋτοϋ.

4. Άνικανότης τοϋ δικαστικῶς άπηγορευομένου.

Ή άνικανότης αϋτοϋ άρχεται άπό τής ύποβολής τής σχετικής αίτήσεως, τελεί δέ ύπό τήν αίρεσιν έκδόσεως τελεσιδίκου άποφάσεως περι άπαγορεύσεως. Ός έκ τούτου, ὁ συμβολαιογράφος καλούμενος πρὸς σύνταξιν διαθήκης, δέν δύναται νά άρνηθῆ τήν σύμπραξιν αϋτοϋ. Ματαιουμένης, δι' οϊονδήποτε λόγον, τής τελεσιδίκου κηρύξεως τής άπαγορεύσεως, τὸ κύρος τής συνταχθείσης διαθήκης δέν έπηρεάζεται ποσῶς έκ τής διαδικασίας τής άπαγορεύσεως. Ή άνωτέρω άνικανότης παύει άπό τής ύποβολής τής περι άρσεως τής άπαγορεύσεως αίτήσεως, έφ' ὅσον έπηκολούθησε, ζῶντος τοϋ διαθέτου, τελεσιδίκος άπόφασις αίρουσα τήν άπαγόρευσιν.

5. Άνικανότης τοϋ ύπό δικαστικήν αντίληψιν άσώτου.

Ό άσωτος, άμα ώς δι' άποφάσεως έτέθη ύπό δικαστικήν αντίληψιν, εΐναι άνίκανος πρὸς σύνταξιν διαθήκης. Ή άνικανότης αϋτη άρχεται άπό τής ύποβολής τής περι αντίληψεως αίτήσεως, παύει δέ άπό τής ύποβολής τής αίτήσεως περι άρσεως τής αντίληψεως, έφ' ὅσον έπηκολούθησε τελεσιδικῶς ή άρσις. Ό ένεκεν άσωτίας ύπό δικαστικήν αντίληψιν τελῶν δύναται νά άνακαλέση διαθήκην (1).

6. Άνικανότης λόγω έλλείψεως τής συνειδήσεως, ή στερήσεως τοϋ λογικοϋ.

Συμφώνως τῷ άρθρῷ 1719 Α.Κ. εΐναι άνίκανοι πρὸς σύνταξιν διαθήκης οί κατά τόν χρόνον τής συντάξεως αϋτῆς μῆ έχοντες συνείδησιν τῶν πραττομένων, ή, ένεκα πνευματικής νόσου, στερούμενοι τής χρήσεως τοϋ λογικοϋ. Έλλειψις συνειδήσεως τῶν πραττομένων δύναται νά ύπάρχη έπί ύπνου, πυρετοϋ, μέθης μέχρις άναισθησίας κλπ.

Όσον άφορᾷ τήν πνευματικήν νόσον, ήτις θεωρεΐται ή έκ γενετικής βλακεία, ώρισμένη ψύχωσις, ή διανοητική έξασθένσις λόγω γήρατος, καίτοι μῆ δικαιολογουσα τήν κήρυξιν εις κατάστασιν άπαγορεύσεως εΐναι άδιάφορον, έάν αϋτη εΐναι βαρεία, ή μῆ, διαρκής, ή παροδική, άρκει νά άπέκλειε τήν χρῆσιν τοϋ λογικοϋ κατά τόν χρόνον τής συντάξεως τής διαθήκης.

(1) Άρθρ. 1768 παράγρ. 2 Α.Κ.

Τύπος τῆς Διαθήκης ⁽¹⁾

7. Εἶδη Διαθηκῶν.

Ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς διαθήκης ὁ Ἄστ. Κώδιξ διετήρησε τὸ προϊσχύον Δίκαιον, ἦτοι τὸν ν. ΓΨΠ/1911 μετὰ τινων μεταβολῶν, κατήργησε δὲ τὴν διάκρισιν διαθήκης καὶ κωδικέλλου. Αἱ περὶ τοῦ τύπου τῆς διαθήκης διατάξεις εἶναι ἀποκλειστικαὶ καὶ πᾶς ἄλλος τύπος, μὴ διαλαμβανόμενος εἰς αὐτάς, ἀποκλείεται. Ἡ μὴ τήρησις τῶν διατάξεων περὶ τὴν σύνταξιν ἢ ἀνάκλησιν διαθήκης συνεπάγεται ἀκυρότητα, ἐφ' ὅσον εἰς τὸν νόμον δὲν ὀρίζεται ἄλλως ⁽²⁾.

Αἱ διαθηκαὶ διακρίνονται, ἀναλόγως τοῦ τηρητέου ἐκάστοτε τύπου Α' εἰς κοινὰς καὶ Β' εἰς ἐκτάκτους. Κοιναὶ εἶναι α) ἡ ἰδιόγραφος, β) ἡ μυστικὴ καὶ γ) ἡ δημοσία. Ἐκτακτοὶ δὲ α) ἡ διαθήκη ἢ συντασσομένη κατὰ τὸν πλοῦν καὶ β) ἡ ἐν ἐκστρατείᾳ, ἀποκλεισμοῦ, πολιορκίᾳ, αἰχμαλωσίᾳ τοιαύτη.

8. Κοινὴ Διαθήκη ἢ συνδιαθήκη.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1717 Α. Κ. ἀπαγορεύεται ἡ συνδιαθήκη, ἦτοι ἡ διαθήκη δύο ἢ πλειόνων, ἢ συντασσομένη διὰ τῆς αὐτῆς πράξεως, ἔστω καὶ ἂν αὕτη εἶναι ἀμοιβαία (ὅταν ἕκαστος διαθέτης εἶναι καὶ τετιμημένος ἐκ μέρους τοῦ ἄλλου συνδιαθέτου) ἢ συσχετικὴ (ἀμοιβαία διαθήκη, ἐν ἧ ἂν διατάξεις κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ διαθέτου εἶναι εἰς ἀμοιβαίαν ἐξάρτησιν). Ἐὰν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου χάρτου ἐγράφησαν διαφόρων προσώπων διαθηκαὶ, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει αὐτοτελῶς τὰ στοιχεῖα ἐγκύρου διαθήκης, ἐξωτερικῶς δὲ μόνον παρίσταται ὡς μία, αὗται εἶναι ἰσχυραὶ ὡς χωρισταὶ διαθηκαὶ καὶ ἐκάστη τούτων θὰ κριθῇ καὶ θὰ δημοσιευθῇ αὐτοτελῶς, διαχωριζομένης ἐν ἀνάγκῃ ὑλικῶς τῆς μιᾶς ἀπὸ τῆς ἄλλης, ἵνα ἀποτελεσθῶσι δύο ἀνεξάρτητοι διαθηκαὶ ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Τινὰ περὶ τοῦ τύπου τῶν διαθηκῶν τῶν Μουσουλμάνων Ἑλλήνων ὕπηκόων. Α. Κοκκίνη—Ἰατρίδου. Ἐφημερὶς Ἑλληνικῆς καὶ ἀλλοδαπῆς Νομολογίας ἔτος 74—75 (14—15 Νέας Περιόδου) σελ. 361.

⁽²⁾ Α.Κ. ἄρθρ. 1718 καὶ 1768.

⁽³⁾ Μπαλῆς. Κληρ. παραγρ. 28.

Α'. ΚΟΙΝΑΙ ΔΙΑΘΗΚΑΙ

α' Ἰδιόγραφος

9. Ὅρισμός καὶ ἔννοια ἰδιογράφου διαθήκης.

Ἰδιόγραφος διαθήκη εἶναι ἡ γραφομένη καθ' ὀλοκληρίαν διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου (¹) χρονολογουμένη καὶ ὑπογραφομένη παρ' αὐτοῦ (²).

Ἡ διάταξις ἀναφέρουσα «διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου» ἔχει προδηλῶς ὑπ' ὄψιν τὸν συνήθη τῆς γραφῆς τρόπον καὶ δὲν ἀποκλείει τὴν παρ' ἀναπήρου κατ' ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας γραφὴν διὰ τοῦ στόματος ἢ τοῦ ποδός. Οἰαδήποτε προσθήκη λέξεως τινός ἀλλοιούσης τὴν βούλησιν τοῦ διαθέτου ἐν τῷ περιεχομένῳ τῆς διαθήκης, γενομένη παρ' ἄλλου, ἢ τοῦ διαθέτου, ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ἐφ' ὅσον ἡ τοιαύτη προσθήκη ἐγίνεν ἐν γνώσει τοῦ διαθέτου, ἄλλως, ἐὰν ἐγένετο λάθρᾳ καὶ ἐὰν ἀγνοῖα αὐτοῦ, ἡ διαθήκη εἶναι ἔγκυρος, ἀνευ ἰσχύος τῆς προσθήκης. Ἡ περὶ τῆς πρόκειται διαθήκη δύναται νὰ γραφῆ ἐπὶ φύλλου χάρτου, μεμβράνης, ἢ ἐμπορικῶν τοῦ διαθέτου βιβλίων. Ἀδιάφορον εἶναι τὸ μέσον δι' οὗ ἐγράφη ἡ διαθήκη. Αὕτη δύναται νὰ γραφῆ εἰς οἰανδήποτε γλῶσσαν ὡς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν εἰδικὴν γλῶσσαν τῶν τυφλῶν ἢ κωφαλάλων.

Ἡ διαθήκη πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὴν ἡμέραν τοῦ μηνός (1ην, 2αν, 3ην κλπ.), τὸν μῆνα καὶ τὸ ἔτος (³). Ἐὰν ἡ διαθήκη γραφῆ ἐξ ὀλοκληρίου κατὰ διαφόρους ἡμέρας, τότε ἀρκεῖ ἡ χρονολογία τῆς τελειώσεως τῆς διαθήκης. Ψευδῆς ἢ ἐσφαλμένη χρονολογία δὲν ἀποτελεῖ λόγον αὐτοτελεῖ ἀκυρότητος, ἐκτός, ἐὰν αὕτη ἐτέθη παρ' ἄλλου προσώπου καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ διαθέτου. Ἐπίσης πρέπει νὰ ὑφίσταται ὑπογραφή τοῦ διαθέτου καὶ οὐχὶ ἀπλὴ μονογραφή ἢ ὑπογραφή διὰ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου. Δὲν ἀπαιτεῖται κατὰ νόμον νὰ σημειωθῆ εἰς τὴν διαθήκην ὁ τόπος τῆς συντάξεως αὐτῆς. Μόνον ἐπὶ συντάξεως δια-

(¹) Ἐπιτραπτόν συντάξεως ταύτοχρόνως πλειόνων πρεσβυτέρων ἰδιογρ. διαθήκης. Ἐφ. Θεσ. 487/56. Ἀρχ. Νομολ. Η' σ. 47, Ε.Ε. Νομ. 23ον σ. 1069.

(²) Ἀρθρ. 1721 Α.Κ.

(³) Ἡ ἔλλειψις χρονολογίας δὲν ἀναπληροῦται ἐκ στοιχείων ἔξω τῆς διαθήκης κειμένων καὶ χρηζόντων χρονολογήσεως. Α.Π.417/1954. Ε.Ε.Ν. 21ον σ. 621. Ἀτελής ἢ ἑλλιπὴς χρονολογία ὀφειλομένη εἰς παραδρομὴν ἢ ἀπροσεξίαν τοῦ διαθέτου δὲν ἐπάγεται καθ' ἑαυτὴν ἀκυρότητα, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ περιεχομένῳ τῆς διαθήκης ἢ ἐξ αὐτοῦ ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς γεγονότα ἐκτός αὐτῆς κείμενα ἐκτιμώμενα δὲ πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐννοίας καὶ τῆς σημασίας τῶν ἐν αὐτῇ ρήσεων, εἶναι δυνατὴ ἢ κατ' ἀναμφίβολον τρόπον ἀποκατάστασις τῆς ἀλλεΐψεως ἢ ἀτελείας ταύτης. Ἐφ. Πατρ. 83/50. Ε.Ε.Ν. ΙΗ' 288.

θήκης ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀπαιτεῖται τοῦτο, ὅτε ὁ ἐπικαλούμενος τὴν τήρησιν τῶν διατυπώσεων τοῦ ἀλλοδαποῦ νόμου ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ καὶ τὸν τόπον συντάξεως τῆς διαθήκης.

10. Π ρ ο σ θ ῆ κ α ι.—Ἐν τῇ διαθήκῃ, περαιτωθείσῃ ἤδη, οὐχὶ δὲ αἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διατυπώσεως αὐτῆς, γενόμεναι προσθήκαι περιέχουσαι νέας διατάξεις, τροποποιητικὰς ἢ μὴ τῶν ἀρχικῶν διατάξεων, πρέπει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ φέρωσιν ἰδίαν χρονολογίαν καὶ ὑπογραφήν. Ἀπλαῖ προσθήκαι, ἐν περιθωρίῳ ἢ ἐν ὑστερογράφῳ, ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ διαθέτου, ἄλλως εἶναι ἄκυροι. Ἀπλαῖ προσθήκαι εἶναι αἱ πρὸς διασάφησιν διατάξεώς τινος τῆς διαθήκης, ἢ πρὸς βεβαίωσιν διαγραφῆς τοιαύτης διατάξεως γενόμεναι.

11. Δ ι α γ ρ α φ α ἰ , π α ρ ε γ γ ρ α φ α ἰ , ξ ἑ σ μ α τ α ἐ ν δ ι α θ ῆ κ ῃ

Τοιαύτας ἐξωτερικὰς μεταβολὰς δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ὁ διαθέτης ἄνευ ἰδιαιτέρας τινὸς διατυπώσεως, διότι αὗται καλύπτονται διὰ τῆς χρονολογίας καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ περιεχομένου τῆς διαθήκης. Ἐὰν ὅμως μία τῶν ὡς ἄνω μεταβολῶν καθιστᾷ ἀκατάληπτον τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, ἢ φανερώνη διτι πρόκειται περὶ σχεδίου μόνον διαθήκης, τότε δύναται νὰ ἐπιφέρῃ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, τὴν ὀλικὴν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ἄλλως, ἢ μὴ ἔχουσα τοιαύτην ἔκτασιν μεταβολῆ ἐπιφέρει, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, τὴν ἐν μέρει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης.

12. Ἡ ἰ δ ι ὀ γ ρ α φ ο ς δ ι α θ ῆ κ ῃ ὡ ς ἰ δ ι ω τ ι κ ὸ ν ἔ γ γ ρ α φ ο ν .

Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 432, 434 Κωδ. Πολ. Δικονομίας, περὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς, περὶ τῆς ὀ λό γ ο ς διαθήκης, καθὸ ἀσυμβίβαστοι.

13. Ἀ ν ἰ κ α ν ο ἰ π ρ ὸ ς σ ὦ ν τ α ξ ἰ ν ἰ δ ι ο γ ρ ᾶ φ ο υ δ ι α θ ῆ κ ῃ ς .

Δὲν δύναται νὰ συντάξωσιν ἰδιόγραφον διαθήκην: 1) οἱ ἀνήλικοι καὶ 2) οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγινώσκωσι χειρόγραφα. (¹) Ὡς πρὸς τὴν ἀνικανότητα τοῦ ἀνηλίκου ἴδε παρ. 3. Ὡς μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγινώσκωσι χειρόγραφα θεωροῦνται οἱ δυνάμενοι μὲν νὰ γράφωσι, ἀλλὰ λόγῳ τυφλώσεως (διαρκοῦς ἢ προσκαίρου) μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγνώσωσι τὰ γραφέντα.

(¹) Α.Κ. ἄρθρ. 1723.

14. Κατάθεσις Ιδιογράφου Διαθήκης πρὸς φύλαξιν.

Ὁ διαθέτης δύναται ὁ ἴδιος, ἢ δι' ἀντιπροσώπου, νὰ καταθέσῃ τὴν διαθήκην εἰς συμβολαιογράφον πρὸς φύλαξιν, κλειστὴν ἐν φακέλλῳ ἢ ἀνοικτὴν, ὅστις ὀφείλει νὰ δεχθῇ ταύτην καὶ νὰ συντάξῃ περὶ τούτου τὴν σχετικὴν πράξιν παραλαβῆς (*).

Ἡ ἐν λόγῳ κατάθεσις δὲν μεταβάλλει τὴν ἰδιόγραφον διαθήκην εἰς μυστικὴν καὶ συνεπὼς δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ περὶ ἀνικανότητος τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων ὅρισμοὶ τοῦ ἄρθρ. 1739 Α.Κ.

Εἰς τὴν περὶ καταθέσεως πράξιν τοῦ συμβολαιογράφου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ βεβαιώται ἢ ἐν τῇ διαθήκῃ ὑπογραφή τοῦ διαθέτου, οὔτε νὰ ἀναφέρηται τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης. Ἐπίσης δύναται νὰ παρακατατεθῇ πρὸς φύλαξιν παρ' ἰδιώτου. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ διαθέτης δικαιούται κατὰ πάσαν στιγμὴν εἰς ἀνάληψιν, συντασσομένης πρὸς τοῦτο πράξεως ἀναλήψεως.

Β' Δημοσία Διαθήκη

15. Ὅρισμός καὶ ἔννοια δημοσίας Διαθήκης.

Δημοσία διαθήκη εἶναι ἡ ἐνώπιον συμβολαιογράφου καὶ τριῶν μαρτύρων, ἢ ἐνώπιον δύο συμβολαιογράφων καὶ ἑνὸς μάρτυρος (*) συντασσομένη, προφορικῇ δηλώσει τοῦ διαθέτου, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου 1730 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (**).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνταξιν τῆς ἐν λόγῳ διαθήκης, πρέπει νὰ τηρηθῶσιν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1725—1737 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἀρμόδιος πρὸς σύνταξιν αὐτῆς εἶναι πᾶς συμβολαιογράφος ἐνεργῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας του (*). Ὁ συμπράττων συμβολαιογράφος δέον νὰ εἶναι διωρισμένος ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ ἢ ἐκ νομικῆς διατάξεως νὰ δύναται νὰ ἐκτελῇ τὰ ἔργα του ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ. Ὁ συμβολαιογράφος δὲν θεωρεῖται ὡς συμπράττων, ἐὰν ρητῶς δὲν ἀναφέρηται ὅτι συμπράττει ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἰδιότητά του.

(*) Α. Κ. ἄρθρ. 1722.

(**) Ἡ πρόσληψις περισσοτέρων μαρτύρων ἐν ἑκατέρῃ τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρ. 1724 τοῦ Α. Κ. δὲν ἀποτελεῖ λόγον ἀκυρότητος τῆς διαθήκης (Α.Π. 150/1911) Θεμ. Κ.Β. σ. 369.

(*) Ἀρθρ. 1724 Α.Κ. Ε.Α. 1498 (1929) Θεμ. ΜΑ σ. 528.

(*) Ἀρθρ. 171 Ὁργ. Δικ., ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρ. 19 Ν. 3680 (1957).

16. Ἀνικανότης πρὸς σύμπραξιν κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς.

Συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῶν ἄρθρων 1725—1728 τοῦ Α.Κ. δὲν δύναται νὰ συμπράξῃ πρὸς σύνταξιν διαθήκης, εἴτε ὡς συμβολαιογράφος, εἴτε ὡς μάρτυς:

1) Ὁ σύζυγος τοῦ διαθέτου, ἢ πρῶην σύζυγος λόγω λύσεως τοῦ γάμου διὰ διαζυγίου ἢ, κατόπιν ἀκυρώσεως δικαστικῆς αὐτοῦ.

2) Ὁ κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπεριορίστως, ἢ μέχρι καὶ τοῦ τρίτου βαθμοῦ ἐκ πλαγίου συγγενῆς ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ ἀγχιστείας τοῦ διαθέτου. Συγγενεῖς λογίζονται καὶ τὰ νομιμοποιηθέντα. ἢ θετὰ τέκνα καὶ οἱ κατιόντες αὐτῶν⁽¹⁾. Ἐν παραβάσει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 1725 Α.Κ. ἐπέρχεται ἀπόλυτος ἀκυρότης τῆς διαθήκης.

3) Ὁ τετιμημένος ἐν τῇ διαθήκῃ ὡς κληρονόμος, κληροδόχος ἢ ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ διοριζόμενος ἐκτελεστής ἢ ἐπίτροπος ἀνηλίκου κλπ. Δὲν ὀφίσταται ἀνικανότης διὰ τὸν ἐκπροσωποῦντα νομικὸν πρόσωπον, ἐὰν τοῦτο εἶναι ὁ τετιμημένος⁽²⁾.

4) Ὁ διατελῶν πρὸς τὸν ἐν τῇ διαθήκῃ τετιμημένον εἰς τινὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 2 καὶ 3 ἀναφερομένων σχέσεων. Ἐὰν νομικὸν πρόσωπον εἶναι ὁ τετιμημένος, τότε δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἢ πρὸς τὸν ἐκπροσωποῦντα αὐτὸ συγγενικὴ σχέσις⁽³⁾.

5) Ὁ συνδεόμενος δεύτερος συμβολαιογράφος ἢ μάρτυς πρὸς τὸν συντάσσοντα τὴν διαθήκην συμβολαιογράφον διὰ τῆς ἐν ἀριθ. 1 καὶ 2 ἀνωτέρω ἀναφερομένης σχέσεως⁽⁴⁾.

6) Οἱ μάρτυρες καὶ ὁ δεύτερος συμβολαιογράφος οἱ διατελοῦντες πρὸς ἀλλήλους εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ 2 ὡς ἄνω σχέσιν. Εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἡ ἀνικανότης εἶναι σχετικὴ, ἤτοι ὀφίσταται μόνον διὰ τὴν συγκεκριμένην διαθήκην. Καὶ κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἀριθμ. 1, 2 καὶ 5 ἢ παρὰ τὴν ἀνικανότητα σύμπραξις τοῦ Συμβολαιογράφου ἢ τοῦ μάρτυρος συνεπάγεται ἀκυρότητα διαθήκης, κατὰ δὲ τὴν περίπτωσιν τῶν ἀριθμ. 3 καὶ 4 εἶναι ἄκυρος ἢ ὑπὲρ τοῦ τετιμημένου διάταξις τῆς διαθήκης μόνον καὶ οὐχὶ τὸ λοιπὸν αὐτῆς περιεχόμενον. Εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 6 περίπτωσιν οὐδεμίαν ὁμοίως ἐπέρχεται ἀκυρότης τῆς διαθήκης.

(1) Ἄρθρ. 1580, 1581 Α. Κ.

(2) Μπαλῆς Κληρ. παρ. 42.

(3) Μπαλῆς Κληρ. παρ. 42.

(4) Ἄρθρ. 1727 Α. Κ.

17. Ἀπόλυτος ἀνικανότης μαρτύρων πρὸς σύμ-
πραξιν ἐν διαθήκῃ.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1728 Α.Κ. τὰ πρόσωπα, ἅτινα εἰς οὐδεμίαν δια-
θήκην δύνανται νὰ συμπράξωσιν ὡς μάρτυρες εἶναι:

α) Οἱ ἐντελῶς ἐστερημένοι τῆς ὁράσεως ἢ ἀκοῆς.

β) Οἱ γραφεῖς ἢ ὑπηρέται τοῦ συμβολαιογράφου.

γ) Οἱ ἀνήλικοι (1).

δ) Οἱ ἄλλοδαποὶ (2).

ε) Οἱ στερούμενοι τῆς ἰκανότητος τοῦ μαρτυρεῖν ἐν συμβολαίοις,
ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀνικανότης αὕτη (3). Σημειωτέον ὅτι ἀνίκανοι ὡς
μάρτυρες πρὸς σύνταξιν διαθήκης εἶναι καὶ οἱ μὴ ἔχοντες συνείδησιν
τῶν πραττομένων καὶ οἱ μὴ γνωρίζοντες, ἢ μὴ δυνάμενοι, νὰ ὑπογρά-
φωσιν. Κατὰ τὴν δευτέραν παράγραφον τῆς ὡς εἴρηται διατάξεως ἢ
εἰς τὰς ὑπὸ ψηφ. δ' καὶ ε' ἀναφερομένας περιπτώσεις ἀνικανότης δὲν
ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, ἀντιθέτως δὲ εἰς τὰς ἄλλας περι-
πτώσεις.

18. Ὁ διαθέτης καὶ οἱ λοιποὶ συμπράττοντες
δέον ὅπως εἶναι ἐφωδιασμένοι μὲ δελτία ταυτό-
τητος.

Ὅπως ἐπὶ παντὸς συμβολαίου, οὕτω καὶ ἐπὶ δημοσίας διαθήκης ἡ ταυ-
τότητος τοῦ διαθέτου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων ἀποδεικνύ-
εται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν δελτίων ταυτότητος, ἢ διαβατηρίων
ἢ ἀδειῶν παραμονῆς ἐν Ἑλλάδι, δι' ὧν πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι μονίμως ἢ προσ-
καίρως διαμένοντες, ἡμέδαποὶ ἢ ἄλλοδαποὶ, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἔχου-
σιν ὑποχρέωσιν νὰ εἶναι ἐφωδιασμένοι(4).

(1) Δὲν ἀσκεῖ ἐπιρροὴν ὅτι ὁ συμπράξας εἰς διαθήκην ἀνήλικος μάρτυς
ἐθεωρεῖτο κατὰ πλάνην ὡς ἐνήλικος καὶ ὡς τοιοῦτος ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ
συμβίφου καὶ τοῦ διαθέτου Α. Π. 678]54 Ε. Ε. Ν. 21ον 1218, Ν. Δικ. 10ον 110
Σχολ. Π. Ζήση.

(2) Τὸ ἄρθρ. 1728 τοῦ Α. Κ. περιλαμβάνει καὶ τὰς γυναῖκας, πλὴν ἡ ἀνι-
κανότης αὕτη ἤρθη διὰ τοῦ νόμου 3192]1955, καθ' ὃν αὗται δύνανται νὰ ἀσκῶσι
πάντα τὰ δημόσια λειτουργήματα, ἐξαίρεσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν, νὰ διορίζον-
ται εἰς πάσας τὰς θέσεις πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, ἐπὶ ἴσοις ὅροις μὲ
τοὺς ἀνδρας, (ἄρθρ. 1) νὰ ἀναδέχωνται ἐπιτροπείας καὶ νὰ συμπράττωσιν ὡς
μάρτυρες πρὸς σύνταξιν διαθηκῶν (ἄρθρ. 2 παρ. 2).

(3) Περί τῶν ἀνικάνων ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες ἐν συμβολαίοις
βλ. Θανοπ.—Λειβηθ. «Ὁ Συμβολαιογράφος» σελ. 172 καὶ ἐπ.

(4) Ν.Δ.127 1969), κατόπιν τοῦ ὁποῦ θεωροῦνται μὴ ἰσχύουσαι αἱ διατάξεις τοῦ
ἄρθρου 1729 Α.Κ.

19. Μαρτύρων ὁρκίσις.

Οἱ μάρτυρες ὁρκίζονται ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τοῦ διαθέτου, πρὶν οὗτος ἀρχίσῃ δηλῶν τὴν θελήσιν του, ὅτι θὰ τηρήσῃ μυστικὰς τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης μέχρι τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς. Ἡ παράλειψις τῆς ὁρκίσεως δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης. (¹)

20. Δήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ διαθέτου

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 1730 Α.Κ. ὁ διαθέτης δηλοῖ προφορικῶς (²) εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν ἐνώπιον τοῦ συμβιβίου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων.

Ἐάν ὁ διαθέτης εἶναι ἄλαλος, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ συμβιβίου ἢ κωλύεται νὰ ὁμιλῇ, δὲν δύναται νὰ συντάξῃ δημοσίαν διαθήκην. (³) Ἐάν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ἄγνοιαν τῆς Ἑλληνικῆς, ἢ ἐάν, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ συμβιβίου, ἄγνοιῇ τὴν Ἑλληνικὴν, τότε προσλαμβάνεται διερμηνεύς. Προφορικὴ δήλωσις τῆς βουλήσεως τοῦ διαθέτου δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐάν γίνῃ δι' ἐρωταποκρίσεων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ συμβιβίου ἢ, ὑπαγορευόντος τοῦ διαθέτου, τὴν βούλησιν αὐτοῦ ἀπὸ ἐγγράφου σχεδίου, ἢ σημειώματος. (⁴) Δὲν ἀποτελεῖ ὅμως προφορικὴν δήλωσιν βουλήσεως ἢ διὰ νευμάτων ἢ χειρονομιῶν ἢ κλίσεως τῆς κεφαλῆς, οὔτε καὶ ἡ παράδοσις τῶ συμβιβίῳ σημειώματος περιέχοντος τὴν τελευταίαν αὐτοῦ θέλησιν, ἵνα ἐκ τούτου ἀντιγράψῃ ὁ συμβολαιογράφος. Τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ἐπιφέρουσιν ἀκυρότητα τῆς διαθήκης δὲν ἀναπληροῖ ἢ κατόπιν ἀνάγνωσις τῆς διαθήκης εἰς ἐπήκοον τοῦ διαθέτου. Εἶναι ἔγκυρος ἢ διαθήκη, ἐάν ὁ διαθέτης ἐνώπιον τοῦ συμβιβίου καὶ τῶν μαρτύρων ὑπηγόρευσε τὴν θέλησιν αὐτοῦ ἀπὸ σημειώματος καὶ κατόπιν παρέδωσε αὐτὸ εἰς τὸν συμβιβίον πρὸς καταχώρισιν.

Τὰ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης συμπράττοντα πρόσωπα δεόν νὰ εἶναι παρόντα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως. Ἡ παρουσία τούτων εἶναι ἀπαραίτητος καθ' ὅλην τὴν προφορικὴν δήλωσιν τοῦ

(¹) Ἄρθ. 1731 Α.Κ.

(²) Οὐ ρητὴ μνεῖα ὅτι ὁ διαθέτης ἐδήλωσε προφορικῶς τὴν τελευταίαν του βούλησιν. Οὐκ ἀκυρότης διαθήκης Α.Π. 35)48, Ε.Ε.Ν. ἐ' 97

(³) Α. Θανοπούλου «Οἱ κωφάλαοι ἄλαλοι καὶ τυφλοὶ ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις» Ν. Δικ. Τομ. 11 σελ. 551

(⁴) Παράδοσις συμβιβίῳ σημειώματος περὶ θελήσεων τυφλοῦ διαθέτου παρ' ἀδελφοῦ, αὐτοῦ, ἀνάγνωσις σημειώματος καὶ συγκατάνευσις διαθέτου. Ἐγκυρος ἢ διαθήκη μὴ ἐπηρεαζομένου κύρους αὐτῆς ἐκ τοῦ ὅτι τὸ σημεῖωμα ἐγράφη ὑπὸ τοῦ τιμηθέντος ἐν τῇ διαθήκῃ ὡς ἄνω ἀδελφοῦ τοῦ διαθέτου Ἐφ. Πατρ. 179)48 Ε.Ε.Ν. ΙΣΤ' σ. 207.

διαθέτου, καθώς και κατά την ανάγνωσιν της συνταχθείσης πράξεως και την ύπογραφὴν αὐτῆς. Ἀπουσία κατὰ τὸν χρόνον τῆς γραφῆς τῆς πράξεως ἐκ τοῦ τυχόν παραδοθέντος σχεδίου, μετὰ δμως τὰς δηλώσεις τοῦ διαθέτου, δὲν ἔχει σημασίαν. Ἀπουσία μικρά, λόγῳ σωματικῆς ἀνάγκης, ἐπιβάλλει τὴν κατὰ ταύτην διακοπὴν τῆς συντάξεως τῆς πράξεως, ἢ τὴν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπουσιάσαντος δηλώσιν τοῦ διαθέτου ὅτι τὰ κατὰ τὴν ἀπουσίαν γραφέντα ἀποτελοῦν τὴν βούλησιν αὐτοῦ. Ὡς παρουσία νοεῖται ἡ ἰκανότης τῶν συμπραττόντων προσώπων, ὅπως βλέπωσι καὶ ἀκούωσιν.

Κατὰ νόμον δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐν συνεχείᾳ σύνταξις τῆς διαθήκης, ἀλλὰ δύναται νὰ χωρήσῃ διακοπὴ καὶ ἐξακολούθησις ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς διακοπῆς, παρόντων τῶν αὐτῶν συμπραττόντων προσώπων. Ἐὰν δὲ ἡ τοιαύτη ἐξακολούθησις γίνεται ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ, ἢ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, πρέπει νὰ γίνῃ μνεία τούτων ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὅλης τῆς διαθήκης⁽¹⁾. Συμπράττοντα πρόσωπα νοοῦνται, ἐκτὸς τοῦ διαθέτου καὶ τοῦ συμβολαιογράφου, καὶ ὁ δεύτερος συμβολαιογράφος, οἱ μάρτυρες καὶ ὁ διερμηνεύς. Ἡ παράβασις τῶν ὡς ἄνω διατάξεων τοῦ ρηθέντος ἄρθρου ἐπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαθήκης, καθὼς καὶ ἡ παρουσία ἄλλου προσώπου, ἐκτὸς τῶν, ὡς προελέχθη, συμπραττόντων⁽²⁾. Ἀκυρότητα ὁμοίως τῆς διαθήκης ἐπιφέρει ἡ παράλειψις τῆς μνείας ὅτι ἐτηρήθησαν αἱ διατυπώσεις τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου 1730 Α. Κ.⁽³⁾ χωρὶς καὶ νὰ ἀπαιτηται, ὅπως ἡ ἐν τῇ πράξει διαρκῆς τῶν μαρτύρων παρουσία μνημονεύηται διὰ φράσεων πανηγυρικῶν⁽⁴⁾.

21. Πράξις συμβολαιογράφου περὶ τῆς δημοσίας διαθήκης.

Ἡ ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου συντασσομένη πράξις περὶ τῆς διαθήκης δεόν νὰ περιέχῃ, κατ' ἄρθρον 1732 Α. Κ., τὰ ἑξῆς: 1. Τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα, τὸ ἔτος καὶ τὸν τόπον συντάξεως αὐτῆς. Ψευδῆς ἢ ἐσφαλμένη, ἢ ἀνύπαρκτος χρονολογία ἐπάγεται ἀκυρότητα. Ἡ τοιαύτη ἀκυρότης ἐπέρχεται μόνον διὰ προσβολῆς τῆς διαθήκης ἐπὶ πλαστό. τητι. Ἡ ἀτελής χρονολογία, ἢτοι ἡ μὴ ἀναφέρουσα τὴν κατὰ τὸ ἡμερολόγιον τάξιν ἡμέραν, μῆνα, ἢ ἔτος, ἐπιφέρει ὡσαύτως ἀκυρότητα. Ἐπὶ ποινῇ ἐπίσης ἀκυρότητος δεόν νὰ ἀναφέρηται ὁ τόπος συντά-

(1) Μπαλῆς Κληρ. παραγρ. 47.

(2) Παρουσία ἄλλων προσώπων κατὰ τὸν χρόνον προεργασίας συντάξεως τῆς διαθήκης δὲν ἀπαγορεύεται Α. Π. 363]55 Ν. Δικ. 10ον σ. 649.

(3) Ἄρθρ. 1732 Α. Κ.

(4) Μπαλῆ Κληρ. παρ. 48.

ξεως της διαθήκης. Ἡ παράλειψις τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τόπου δὲν ἀναπληροῦται, οὔτε ἐκ τῆς σφραγίδος τοῦ συμβιβου, οὔτε ἐκ τῆς μνείας τῆς ἔδρας αὐτοῦ, οὔτε καὶ ἐκ μόνης τῆς μνείας τῆς ὁδοῦ, ἔνθα κεῖται τὸ συμβολαιογραφεῖον, ἢ ἡ οἰκία, ἐν ἣ συνετάγη ἡ διαθήκη.

2) Τὸν κατὰ τρόπον, μὴ γεννῶντα ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τῆς ταυτότητός του προσδιορισμὸν τοῦ διαθέτου. Ἡ τυχὸν παράλειψις τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς τοῦ διαθέτου ἢ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ δὲν ἐπάγεται ἀκυρότητα, ἐφ' ὅσον ἐκ τούτου δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ ταυτότης.

3) Τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ συμβολαιογράφου, τοῦ δευτέρου συμβιβου, μαρτύρων καὶ διερμηνέως. Εἶναι ἄνευ σημασίας ἡ παράλειψις τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς τῶν συμπραττόντων τούτων προσώπων, ὡς ἐπίσης ἡ παράλειψις μνείας τοῦ ἐπαγγέλματος, ἢ τῆς κατοικίας τῶν προσώπων τούτων, ἢ τῆς ἔδρας τοῦ συμβολαιογράφου (*).

Ἡ παράλειψις τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων δὲν ἀναπληροῦται ἐκ τῆς ὑπογραφῆς, διότι ἡ ὑπογραφή εἶναι διατύπωσις ἰδιαιτέρα ἐπιβαλλομένη εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1733.

4) Τὰς δηλώσεις τοῦ διαθέτου περὶ τῆς τελευταίας του βουλήσεως σὺν τῇ ρητῇ μνείᾳ ὅτι αἱ ἐν λόγῳ δηλώσεις ἐγένοντο συμφώνως πρὸς τὰς διατυπώσεις τοῦ ἄρθρου 1730 Α.Κ.

Ἡ παράβασις οἰασθήποτε τῶν ὑπ' ἀριθ. 1—4 διατυπώσεων, ὧν ἡ τήρησις δύναται νὰ γίνῃ ἐν ἀρχῇ, ἐν τέλει ἢ ὀπουδήποτε τῆς πράξεως, ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης.

Ἡ πράξις τῆς διαθήκης πρέπει ἐπίσης νὰ μνημονεῦῃ τὴν τήρησιν τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 1729 καὶ 1731 Α.Κ. ὀριζομένων, οὐχὶ ὁμῶς ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἐν παραλείψει.

22. Ἀνάγνωσις καὶ ὑπογραφή τῆς διαθήκης.

Περατωθείσης τῆς πράξεως τῆς διαθήκης δέον, κατ' ἄρθρ. 1733 Α.Κ., νὰ ἐνεργηθῶσιν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, τὰ ἑξῆς:

1) Νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ πράξις αὕτη εἰς τὸν διαθέτην εἰς ἐπήκοον

(*) Μπαλῆς Κληρ. παραγρ. 48. Ταῦτα ἀποτελοῦν ἐξαιρέσειν τῶν ἰσχυόντων εἰς τὰ λοιπὰ συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα (ἄρθρ. 181 Ὁργ. Δικ. Θανοπ.—Λειβαθ. σελ. 180 καὶ ἐπ.) Τὸ ἄρθρον 1734 Α.Κ. καθιεροῖ γενικὸν κανόνα καθορίζον ὅτι ὅλαι αἱ ἐπὶ συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων γενικαὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ δημοσίας διαθήκης, ἐφ' ὅσον δὲν ὀρίζεται ἄλλο τι. Ἐπειδὴ ὁμῶς λόγῳ τῆς παραλείψεως τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς κατοικίας τῶν συμπραττόντων προσώπων ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μὴ προκύπτῃ ἡ ταυτότης αὐτῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ θεωρηθῇ ἡ διαθήκη ἄκυρος, ἐπιβάλλεται ὅπως οὐδέποτε παραλείπονται τὰ στοιχεῖα ταῦτα.

καί τών συμπραττόντων προσώπων, ὑπό τοῦ συμβολαιογράφου, ἢ συμπράττοντος προσώπου. Ἡ ἀνάγνωσις δὲν ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ συμβολαιογράφος ὑπηγόρευσε μεγαλοφώνως εἰς τὸν γραφέα τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης, ἢ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ διαθέτης ἀνέγνωσε τοῦτο μόνος παρουσίᾳ καὶ εἰς ἐπήκοον τῶν συμπραττόντων προσώπων (*). Ἐξ ἄλλου ὁ διαθέτης δὲν δύναται νὰ δηλώσῃ παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς διαθήκης, καθ' ὅσον ἡ ρηθεῖσα διάταξις τοῦ Α.Κ. εἶναι δημοσίας τάξεως. (†) Ὡς γραφεὺς τῆς διαθήκης δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ἐν τῶν συμπραττόντων προσώπων, (δεύτερος συμβολαιογράφος ἢ μάρτυς) οὐδέποτε δὲ ὑπάλληλος τοῦ συμβολαιογράφου ἢ τρίτον πρόσωπον. (‡)

2) Νὰ βεβαιωθῆ ἔν τῇ διαθήκῃ ὅτι αὕτη ἀνεγνώσθη τῷ διαθέτῃ εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. Δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ βεβαίωσις «ἡ διαθήκη ἀνεγνώσθη κατὰ νόμον καὶ ἐβεβαίωθη». Ἡ περὶ τῆς ἐλέγχθῃ βεβαίωσις δύναται νὰ γίνῃ ὅπουδῆποτε τῆς πράξεως καὶ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς, οὐχὶ δὲ μόνον ἐν τέλει τῆς πράξεως.

3) Νὰ ὑπογραφῆ ἡ πράξις ὑπὸ τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. Ἐπὶ πολυφύλλου πράξεως ἀπαιτεῖται, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἡ ὑπογραφή τοῦ διαθέτου νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸ τέλος ἐκάστου φύλλου. Κατὰ τὴν κρατήσασαν ὁμῶς ὀρθὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρ. 1733 τοῦ Α.Κ. ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἡ ὑπογραφή πάντων τούτων εἰς ἕκαστον φύλλον καὶ εἶναι ἀδιάφορον, ἂν αὕτη εἶναι, εἴτε εἰς τὸ τέλος τοῦ φύλλου, εἴτε εἰς παραπομπήν, ἐν οἰαδῆποτε σελίδι τοῦ φύλλου, εἴτε καὶ εἰς οἷονδῆποτε ἕτερον μέρος τοῦ φύλλου ἄνευ παραπομπῆς, διότι εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἀποτρέπεται ἡ ἀντικατάστασις τοῦ φύλλου (*).

Ἐὰν ὁ διαθέτης ἤθελε δηλώσῃ ὅτι «δὲν δύναται νὰ ὑπογράψῃ» τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ ἀναπληροῖ ἡ ἐν τῇ πράξει βεβαίωσις τῆς δηλώσεως ταύτης. Εἶναι ἀδιάφορον ἐκ ποίου λόγου ἀδυνατεῖ ὁ διαθέτης νὰ ὑπογράψῃ ὡσαύτως εἶναι, ἀδιάφορον ἐὰν ἡ τοιαύτη δήλωσις εἶναι

(*) Ἀνάγνωσις διαθήκης. Μνεῖα τούτου ἐν τῇ διαθήκῃ. Τρόπος. Ἐφ. Ἀθ. 75)47, Ἐφ. Ναυπλ. 141)46 Ἐ. Ἐ. Νομ. 1Δ' 403, 32.

(†) Μπαλῆ Κληρ. παραγρ. 49 α'.

(‡) Ἡ ἐν παρ. 49 Κληρ. Μπαλῆ φράσις «ἡ ἀνάγνωσις δύναται νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ γραφέως ἢ συμπράττοντος προσώπου» ἀσφαλῶς ἐγράφη ἐκ παραδρομῆς, διότι ἡ δημοσία διαθήκη συντάσσεται μόνον παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου ἢ συμπράττοντος προσώπου, οὐδέποτε δὲ παρὰ τοῦ γραφέως, ἢ παρουσία τοῦ ὁποίου συναπάγει ἀκυρότητα τῆς διαθήκης κατὰ τὸ ἄρθρ. 1730 Α.Κ.

(*) Α.Π. (Ὁλομέλεια) 304)1959 Δ.Σ.Σ.Ε.Α. Τόμος Δ' σελ. 295. Ἀντίθετος Μπαλῆς Κληρ. παραγρ. 49.

ἢ μὴ, ἀληθῆς. Τῆς ρηθείσης δηλώσεως δέον νὰ γίνῃ μνεῖα ἐν τῷ κειμένῳ τῆς διαθήκης, ἄνευ πανηγυρικῆς τινὸς διατυπώσεως (*).

Ἡ διαθήκη ματαιοῦται ἐν ἀρνήσει τοῦ διαθέτου νὰ υπογράψῃ, καὶ εἶναι ἄκυρος ἢ παρὰ τὴν ἀρνήσιν αὐτοῦ συνταχθεῖσα. Ἡ υπογραφή συμπράττοντος προσώπου (μὴ ἀναπληρουμένη δι' ὁμοίας ὡς ἄνω βεβαιώσεως) εἶναι, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἀπαραίτητος, εἰς τρόπον, ὥστε μὴ δυναμένου ἢ μὴ θέλοντος τούτου νὰ υπογράψῃ, νὰ ἀπαιτῆται ἐπανάληψις τῆς πράξεως ἐνώπιον ἄλλων μαρτύρων.

Ἡ διαθήκη ματαιοῦται ἐπελθόντος θανάτου τοῦ διαθέτου ἢ καταστάσεως ἀναισθησίας του, ἀφοῦ υπογράψῃ καὶ πρὶν υπογράψωσι πάντα τὰ συμπράττοντα πρόσωπα, καθὼς καὶ ὁ συμβῆφος.

23. Ἄλλαι τηρητέαι διατυπώσεις.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1734 Α. Κ. περὶ τῶν παρεισγραφῶν, συγκοπῶν, χασμάτων, διαγραφῶν, διορθώσεων καὶ προσθηκῶν ἐν τῇ πράξει ἔχουσιν ἐφαρμογὴν αἱ περὶ συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων διατάξεις (Ὁργ. Δικαστηρ. ἀρθ. 186—189). (**)

Αἱ κατὰ παράβασιν τοῦ νόμου παρεισγραφαί, προσθηκαί, διαγραφαί, διορθώσεις καὶ μεταβολαί εἶναι ἄκυροι, ἐὰν δὲ ἀφορῶσιν οὐσιώδεις τῆς διαθήκης μέρος ἐπάγονται τὴν ὀλικὴν αὐτῆς ἀκυρότητα.

Σημειωτέον ὅτι αἱ ποσότητες, αἱ χρονολογίαι καὶ οἰοῖδήποτε ἄλλοι ἀριθμοὶ ἀφορῶντες τὰς ἐγκαταστάσεις πρέπει νὰ σημειῶνται ὀλογράφως ἐν τῇ διαθήκῃ. Οἱ διηγηματικῶς ὁμῶς ἀναφερόμενοι ἀριθμοὶ καὶ ποσότητες (λ.χ. ὁ ἀριθμὸς συμβολαίου, ἡ χρονολογία, καθ' ἣν ἐκτήσατο ὁ διαθέτης τὸ διατιθέμενον, ὁ τόμος μεταγραφῆς τούτου, τὸ ποσόν, ὅπερ κατέβαλε διὰ τὴν ἀγορὰν του κλπ. κλπ.) δύναται νὰ ἀναφέρονται μόνον ἀριθμητικῶς. (**)

24. α) Διαθέτης κωφός

Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι εἶναι κωφός (ἀδιαφόρως ἐὰν ὄντως εἶναι ἢ μὴ τοιοῦτος) πρέπει νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν ἢ πράξις πρὸς ἀνάγνωσιν, νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἐγένετο, καὶ νὰ μὴ παραλειφθῶσιν αἱ ἀνωτέρω ἐν παραγρ. 21 καὶ ἐπ. ἀναφερόμεναι διατυπώσεις. (**)

(*) Γνωμοδότησις Γ. Μαριδάκη Ε. Ε. Ν. τε 98 Α. Π. 109]48 (Ὁλομ.) 51]49, 170]51, 64]53 Ε. Ε. Νομ. τε. 320, 1στ' 386, 1κ' 584, κ' 449.

(**) Θανοπ.—Λειβαθ. «Ὁ Συμβολαιογράφος ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει» σελ. 210 καὶ ἐπ.

(*) Θανοπ.—Λειβαθ. ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 21)

(*) Α. Κ. ἀρθρ. 1735

β) Διαθέτης κωφός και μη δυνάμενος να αναγιγνώσκη χειρόγραφα.

Κατά τὸ ἀρθρ. 1736 Α.Κ., ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι εἶναι κωφός καὶ συγχρόνως ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ἀναγιγνώσκη χειρόγραφα (λόγω παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἢ ἐξ ἀμαθείας) ἢ διαθήκη συντάσσεται ἐνώπιον πέντε μαρτύρων, ἢ δευτέρου συμβολαιογράφου καὶ τριῶν μαρτύρων.

Δημοσίαν διαθήκην δὲν συντάσσει διαθέτης ἄλαλος, ἢ κωφάλαλος, ἔστω καὶ ἂν ἔχει διδαχθῆ τὴν διὰ σημείων γλῶσσαν τῶν κωφαλάλων (').

25. Διαθέτης ἀγνοῶν τὴν Ἑλληνικὴν.

Κατά τὸ ἀρθρον 1737 Α.Κ., ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι ἀγνοεῖ, ἢ, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ συμβῆφου, ἀγνοεῖ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, προσλαμβάνεται διερμηνεύς. Ἡ ἀναληθὴς δήλωσις τοῦ διαθέτου, ἢ ἢ ἐκ πλάνης πεποίθησις τοῦ συμβῆφου περὶ ἀγνοίας τῆς Ἑλληνικῆς, δὲν ἐπηρεάζει τὸ κύρος τῆς διαθήκης. Αἱ περὶ ἀνικανότητος τῶν μαρτύρων διατάξεις (1725-1728 Α.Κ.) ('), ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὸν διερμηνέα. Ὁ διερμηνεύς πρέπει νὰ εἶναι τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαθέτου καὶ νὰ ὀρκισθῆ ὅτι θὰ τηρήσῃ μυστικὸν τὸ τῆς διαθήκης περιεχόμενον, ἢ παραβίασις ὅμως τῶν διατυπώσεων τούτων δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα. Ὡς διερμηνεύς δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἐκ τῶν μαρτύρων. Ὁ διερμηνεύς ὀρκίζεται ἐπίσης ὅτι θὰ μεταφράσῃ πιστῶς τὰς δηλώσεις τοῦ διαθέτου. Οὗτος πρὸ τῆς ὑπογραφῆς πρέπει νὰ μεταφράσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ διαθέτου καὶ εἰς ἐπήκουον τούτου τὸ κείμενον τῆς πράξεως. Ἐν παραβάσει, ἢ, ἐν μὴ βεβαιώσῃ τούτων εἰς τὴν πράξιν, ἐπέρχεται ἀκυρότης. Ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος πρέπει νὰ ἀναφέρηται εἰς τὴν πράξιν τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ διερμηνέως.

Γ'. Μυστικὴ Διαθήκη**26. Ὁρισμός—ἔννοια μυστικῆς διαθήκης.**

Ἄλλος τρόπος τακτικῆς διαθήκης, ἐκτὸς τῆς δημοσίας καὶ ἰδιογράφου, εἶναι ὁ τῆς μυστικῆς, ἢ τοῦ τῆς καταρτιζομένης διὰ τῆς παρὰ τοῦ διαθέτου καὶ πρὸς τὸν συμβῆφον, παρουσίᾳ τριῶν μαρτύρων, ἢ δευτέρου συμβῆφου καὶ ἐνὸς μάρτυρος, παραδόσεως ἐγγράφου, σὺν τῇ δηλώσει ὅτι τοῦτο περιέχει τὴν τελευταίαν θέλησίν του, συντασσόμενης περὶ τούτου πράξεως. (') Μυστικὴν διαθήκην δὲν δύναται νὰ

(') Α. Θανοπούλου «Οἱ κωφάλαλοι ἄλαλοι καὶ τυφλοὶ ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις» Ν. Δικ. τόμ. 11 σελ. 551.

(') Ἄνωτ. σελ. 10—11.

(') Ἄρθ. 1738 Α.Κ.

συντάξωσιν οἱ ἀνήλικοι καὶ οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναγιγνώσκωσι χειρόγραφα. (1)

27. Ἰκανότης διαθέτου, συμπραττόντων προσώπων κ.λ.π.

Ὡς πρὸς τὴν ἰκανότητα τοῦ συντάσσοντος τὴν περὶ ἐγχειρίσεως τῆς μυστικῆς διαθήκης πράξιν συμβῆλου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων (δευτέρου συμβῆλου, μαρτύρων καὶ διερμηνέως) ἐφαρμόζονται τὰ περὶ δημοσίας διαθήκης ἰσχύοντα (ἔλλειψις συγγενείας συμβολαιογράφου καὶ συμπραττόντων πρὸς τὸν διαθέτην, τὸν τετιμημένον, ἐκτελεστήν, καὶ πρὸς ἀλλήλους, τυφλότης, κωφότης, ἀνηλικιότης, γνωστὸν ταυτότητος πρὸς συμβῆλον). Δοθέντος ὅτι ὁ συμβῆλος δὲν γνωρίζει τὸν τετιμημένον καὶ τὰς ἄλλας τῆς διαθήκης διατάξεις σκόπιμον εἶναι ὅπως, πρὸς ἀποφυγὴν ἀκυρότητος ἀθελήτου, ἐρωτᾷ τὸν διαθέτην, ἐὰν αὐτὸς ἢ τὰ συμπράττοντα πρόσωπα ἐμπίπτουν εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 1725-1726 τοῦ Α.Κ.

28. Ἐγχειριζόμενον ἔγγραφον.

Ὁ διαθέτης παραδίδει αὐτοπροσώπως εἰς τὸν συμβολαιογράφον, ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων ἢ δευτέρου Συμβολαιογράφου καὶ ἐνὸς μάρτυρος, ἔγγραφον γεγραμμένον, ἢ παρ' αὐτοῦ τοῦ διαθέτου, ἢ παρ' ἄλλου, εἴτε διὰ χειρός, εἴτε ἔντυπον, εἴτε διὰ γραφομηχανῆς, φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ διαθέτου μὲ τὴν προφορικὴν αὐτοῦ δήλωσιν ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο περιέχει τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο δύναται νὰ γραφῆ καὶ παρὰ ἐτέρου συμβολαιογράφου, ἢ παρ' ἄλλου τινὸς προσώπου, τετιμημένου ἐν αὐτῷ (2). Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι χρονολογημένον. Ὡς πρὸς τὰς προσθήκας, διαγραφὰς καὶ ξέσματα ἐν τῷ ρηθέντι ἐγγράφῳ ἔχουσιν ἐφαρμογὴν τὰ ἐπὶ ἰδιογράφου διαθήκης ἰσχύοντα. Πολλὰ ὁμοῦ ἔγγραφα ἐγχειριζόμενα δι' ἐνιαίας δηλώσεως ὅτι περιέχουν τὴν τελευταίαν θέλησιν τοῦ παραδίδοντος ἰσχύουσιν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιφάσκουσιν, ἢ δύναται νὰ ἀρθῆ ἢ ἀντίφασις διὰ τῆς ἐρμηνείας.

29. Σφραγίσις ἐγχειριζομένου ἐγγράφου.

Τὸ ἐγχειριζόμενον ἔγγραφον, ἢ τὸ περικάλυμμα αὐτοῦ, ἂν δὲν εἶναι ἐσφραγισμένον, οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀνοιχθῆ ἄνευ ρή-

(1) Ἄρθρ. 1748 Α.Κ.

(2) Μπαλῆς παράγρ. 55. Ἀντίθετος Βάλληνας Κληρ. σελ. 34.

ξεως η βλάβης του σφραγίσματος, δέον κατά τοιοῦτον τρόπον νά σφραγισθῆ ἐνώπιον τοῦ διαθέτου καί τῶν συμπραττόντων προσώπων⁽¹⁾, χρησιμοποιουμένης πρὸς τοῦτο οἰασδήποτε σφραγίδος. Ἐπί τοῦ οὕτως ἐσφραγισμένου ἢ σφραγιζομένου ἐγγράφου ἢ περικαλύμματος (φακέλλου) αὐτοῦ ὁ συμβολαιογράφος δέον νά σημειώσῃ (βιοχειρῶς⁽²⁾) τὸ ὄνομα καί ἐπώνυμον τοῦ διαθέτου καί τήν χρονολογίαν τῆς ἐγχειρίσεως, ἢ δὲ σημείωσις αὕτη νά ὑπογραφῆ παρὰ τοῦ διαθέτου, τῶν μαρτύρων καί τοῦ συμβολαιογράφου. Ἐάν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δέν δύναται νά ὑπογράψῃ (ἀδιάφορον ἐκ ποίου λόγου, ἐπελθόντος βεβαίως, μετὰ τήν ὑπογραφήν τῆς διαθήκης), ἢ ὑπογραφή αὐτοῦ ἀναπληροῦται διὰ τῆς ἐν τῇ σημειώσει βεβαιώσεως τῆς δηλώσεως ταύτης⁽³⁾.

30. Σύνταξις πράξεως περὶ τῆς μυστικῆς διαθήκης.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1743 τοῦ Α. Κ. περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς μυστικῆς διαθήκης συντάσσει ὁ συμβῆφος⁽⁴⁾ πρᾶξιν, ἣτις ἐπὶ ποινητῆ ἀκυρότητος δέον νά περιλαμβάνῃ τὰ ἑξῆς:

α) Νά συνταχθῆ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

β) Νά περιέχῃ χρονολογίαν, προσδιορισμὸν τοῦ διαθέτου, ὄνοματεπώνυμον, ὄνομα πατρὸς κλπ. τοῦ συμβῆφου καί τῶν συμπραττόντων προσώπων.

γ) Νά βεβαιοῖ τὴν τήρησιν τῶν διατασσομένων, ἦτοι τὴν ἐγχειρίσιν τοῦ ἐγγράφου μετὰ προφορικῆς δηλώσεως τοῦ διαθέτου, τὴν σφράγισιν, τὴν ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου σημείωσιν τοῦ συμβῆφου καί ὑπογραφήν.

δ) Νά βεβαιοῖ τὴν παρουσίαν τῶν συμπραττόντων προσώπων καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως⁽⁵⁾

(1) Ἄρθρ. 1741 Α.Κ.

(2) Ἐφ' ὅσον ὁ συμβολαιογράφος δύναται νά ὑπογράψῃ οὐχὶ δὲ καί νά γράψῃ, ἢ τοιαύτη σημείωσις δύναται νά γίνῃ διὰ χειρὸς τοῦ διαθέτου ἢ μάρτυρος, οὐδέποτε ὁμως γραφῆς ἢ τρίτου.

(3) Α.Κ. ἄρθρ. 1742.

(4) Πρᾶξις καταθέσεως τῆς μυστικῆς διαθήκης γραφεῖσα κατὰ τὸ κείμενον ὑπὸ ἄλλου προσώπου καί οὐχὶ ὑπὸ τοῦ συμβῆφου, ἢ συμπράττοντος προσώπου, ὑπογραφεῖσα ὁμως ὑπὸ πάντων τούτων δέν πάσχει ἀκυρότητα, οὔτε εἶναι πλαστή ('Εφ. Αθ. 749]50 Ε.Ε.Ν. ΙΖ σ. 742). Ἀντιθέτως ἢ σημείωσις ἐπὶ τοῦ φακέλλου (βλ. ἄνωτ. παρ. 29).

(5) Ἄρθρ. 1730 παραγρ. 2. Α. Κ. Ἡ κατὰ τὴν κατάθεσιν μυστικῆς διαθήκης καί σύνταξιν τῆς δεούσης πράξεως παρουσία καί ξένων προσώπων δέν συνεπάγει τὴν ἀκυρότητα τοῦ ἄρθρ. 1730 Α.Κ., καθόσον τὰ ἄρθρ. 1742, παραγρ.

Ἡ πράξις αὕτη ἀναγιγνώσκεται εἰς τὸν διαθέτην εἰς ἐπήκοον καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων, γιγνομένης σχετικῆς μνείας καὶ ὑπογράφεται. Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι εἶναι κωφὸς θὰ τηρηθῶσι αἱ πρόσθετοι κατὰ νόμον διατυπώσεις. Ὁ Συμβῆφος σημειώνει ἐπὶ τοῦ ἐγχειρισθέντος ἐγγράφου ἢ τοῦ περικαλλύματος τὸν ἀριθμὸν τῆς ὡς ἄνω πράξεως, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ προσαρτᾷ τοῦτο. Τὰ ἰσχύοντα περὶ παρειογραφῶν, συγκοπῶν, χασμάτων, διαγραφῶν, διορθώσεων καὶ προσθηκῶν ἐν τῇ δημοσίᾳ διαθήκῃ, ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ τῆς μυστικῆς διαθήκης. (¹)

31. Διαθέτης μὴ δυνήθεις νὰ ὑπογράψῃ.

Ἐὰν ὁ διαθέτης δηλώσῃ ὅτι δύνатаι μὲν νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα, ἀλλ' ὅτι δὲν δύνатаι νὰ γράφῃ, ἢ ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὸ ἐγχειρισθὲν ἔγγραφο, δέον πρὸς τούτοις νὰ δηλώσῃ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων ὅτι ἀνέγνωσεν αὐτὸ καὶ νὰ ὀρίσῃ καὶ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἐκώλυθη, νὰ ὑπογράψῃ τοῦτο. Πάντα ταῦτα δέον νὰ βεβαιωθῶσιν ἐν τῇ πράξει, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος (*). Ἡ ἐξ ἰδίας τοῦ συμβολαιογράφου ἀντιλήψεως βεβαίωσις αὐτοῦ περὶ τῆς ἀδυναμίας τοῦ διαθέτου νὰ γράφῃ ἢ νὰ ὑπογράψῃ ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν μὲ τὴν ρηθεῖσαν δήλωσιν τοῦ διαθέτου, ἐφ' ὅσον τοιαύτη βεβαίωσις ἀνεγνώσθη τῷ διαθέτῃ καὶ ἀνεκρίθη ὑπ' αὐτοῦ μεθ' ὄλου τοῦ περιεχομένου τῆς πράξεως.

32. Διαθέτης ἀλαλος ἢ κωφάλαλος.

Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 1745 τοῦ Α. Κ. ὁ μονίμως ἀλαλος, ἢ ὁ προσκαίρως, κατὰ τὴν ἐγχείρισιν τῆς μυστικῆς διαθήκης, μὴ δυνάμενος νὰ ὀμιλῇ, κατὰ τὴν πεποιθήσιν τοῦ συμβολαιογράφου, ἔχει τὴν ἱκανότητα συντάξεως τοιαύτης διαθήκης.

Δὲν συντάσσει μυστικὴν διαθήκην κωφάλαλος γνωρίζων μόνον τὴν εἰδικὴν τῶν κωφαλάλων γλώσσαν ἢ γραφήν, διότι περὶ διερμηνέως τοιοῦτου εἴδους δὲν γίνεται λόγος εἰς τὸν νόμον. Προϋπόθεσις

2 καὶ 1743 παραπέμπουσι μόνον εἰς τὴν παραγρ. 2 τοῦ ἀρθρ. 1730, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν παραγρ. 3 τοῦτου, ἐν ἣ ὀρίζεται ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης παρουσία παντὸς ἀλλοῦ, πλὴν τοῦ διαθέτου καὶ τῶν συμπραττόντων προσώπων. (Ἐφ' Ἀθ. 749 (1950) Ε.Ε.Ν. ΙΖ' 742. Ἐπομένως καὶ ἡ ἀνάγνωσις ταύτης δύνатаι νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ γραφέως ἢ καὶ τρίτου μὴ συμπράττοντος προσώπου.

(¹) Βλέπε ἀνωτέρω παρ. 23.

(*) Ἀρθρ. 1744 Α.Κ.

πρόσθετος τῆς ἰκανότητος τοῦ ἀλάλου πρὸς μυστικὴν διαθήκην εἶναι ὅτι οὗτος γνωρίζει νὰ γράφῃ, ἀφοῦ ἀπαιτεῖται νὰ γράψῃ τὴν κατὰ τὸ ρηθὲν ἄρθρον δῆλωσιν, ὅτι τουτέστιν τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶναι ἡ διαθήκη του, πάντως δὲ ὅτι δύναται νὰ ἀναγιγνώσκῃ χειρόγραφα (¹).

Ἐὰν τὸ ἔγγραφον ἐγράφη παρ' ἄλλου, ὁ ἄλαλος διαθέτης γράφει ἰδιοχειρῶς ἐπὶ τοῦ ἐγχειριζομένου ἐγγράφου, ἢ τοῦ περικαλύμματός του, τὴν δῆλωσιν ὅτι τὸ ἀνέγνωσεν. Ἡ ἐν λόγῳ δῆλωσις πρέπει νὰ γραφῇ ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου καὶ τῶν λοιπῶν συμπραττόντων προσώπων καὶ νὰ γίνῃ περὶ ταύτης εἰδικὴ μνεία ἐν τῇ πράξει, καθὼς καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ διαθέτης ἀδυνατεῖ νὰ ὁμιλῇ. Ἐὰν ὁ συμβολαιογράφος σχηματίσῃ τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ὁ διαθέτης προσποιεῖται ἀπλῶς ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ὁμιλῇ, ὀφείλει νὰ ἀρνηθῇ τὴν σύνταξιν τῆς πράξεως, ἢ ὁποῖα δύναται ἐν πάσει περιπτώσει νὰ προσβληθῇ ὡς πλαστή, ἀποδεικνυμένου ὅτι ὁ διαθέτης ἠδύνατο λαλεῖν.

33. Διαθέτης ἀγνοῶν τὴν Ἑλληνικὴν.

Ἐὰν ὁ διαθέτης, κατὰ τὴν πεποίθησιν τοῦ συμβολαιογράφου, ἀγνοῇ τὴν Ἑλληνικὴν, ἢ δὲν γνωρίζει ταύτην εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναται νὰ συνεννοηθῇ, ἢ δηλώσῃ ὅτι ἀγνοεῖ τὴν Ἑλληνικὴν, ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἀναλόγως, ὅσα ἐφαρμόζονται περὶ δημοσίας διαθήκης μετὰ τὴν πρόσληψιν διερμηνέως (²).

34. Μυστικὴ διαθήκη ἄκυρος ἰσχύει ὡς ἰδιόγραφος, ἐὰν εἶναι ἔγκυρος ὡς τοιαύτη, ἦτοι, ἐὰν φέρῃ ἰδιόχειρον χρονολογίαν, γραφὴν καὶ ὑπογραφὴν τοῦ διαθέτου. Ταῦτα ἰσχύουσι ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ὁ διαθέτης δὲν ἀνέλαβεν ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον τὸ ἐγχειρισθῆν εἰς αὐτὸν ἔγγραφον (ὡς μυστικὴν διαθήκην), διότι, ἂν ἀπέσυρε τοῦτο πρὸ τοῦ θανάτου του, τότε πρόκειται περὶ ἀνακλήσεως τῆς διαθήκης ἐκείνης, εἴτε ὡς μυστικῆς, εἴτε ὡς ἰδιογράφου (³).

(¹) Ἄρθρ. 1748 Α.Κ. Ἄ. Θανοπούλου : «Οἱ κωφάλαοι, ἄλαοι καὶ τυφλοὶ ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις», Ν. Δικ. τομ. 11 σελ. 551 καὶ ἐπ.

(²) Ἄρθρ. 1746 Α.Κ. Ἄνωτ. σελ. 17.

(³) Ἄρθρ. 1747, 1766 Α.Κ., Α.Π. 289)55 Ε.Ε.Ν. 22ον σ. 562, 20)54 Ε.Ε.Ν. 21ον σ. 194.

Β'. ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΔΙΑΘΗΚΑΙ

35. Διαθήκη ἐπὶ πλοίου Ἑλληνικοῦ.

Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 1749. Α. Κ. ὁ εὐρισκόμενος ἐπὶ πλοίου, εἰς θαλάσσιον ταξίδιον, δύναται νὰ συντάξῃ διαθήκην συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῶν ἀρθρων 1749 – 1752. Καὶ ὁ ἐλλιμενισμὸς τοῦ πλοίου εἰς ἀλλοδαπὸν λιμένα, ἢ καὶ εἰς ἡμεδαπὸν, ἐὰν ἐν τούτῳ δὲν ὑπάρχει συμβίβος, ἢ ὁ διαθέτης ἀδυνατῇ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ πλοίου θεωρεῖται ὡς διάρκεια τοῦ θαλασσοῦ ταξιδίου⁽¹⁾. Ὁ ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου εὐρεθεὶς συντάσσει διαθήκην διὰ προφορικῆς αὐτοῦ δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ πλοίου, ἢ ἐν ἐλλείψει, ἢ ἐν κωλύματι τούτου, ἐνώπιον τοῦ κυβερνήτου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ του. Ὁ ἐπὶ ἐμπορικοῦ πλοίου εὐρισκόμενος συντάσσει διαθήκην ἐνώπιον τοῦ πλοιάρχου αὐτοῦ. Τὰ περὶ ἐκτάκτου διαθήκης ἐν θαλασσίῳ πλῆθ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν κατ' ἀναλογίαν καὶ ἐπὶ διαθήκης τοῦ εὐρισκομένου ἐν ἀεροπλάνῳ, ἢ σιδηροδρόμῳ.

36. Διαθήκη ἐν ἐκστρατείᾳ. ἀποκλεισμῶ, πολιορκίᾳ κ. λ. π. διατελούντων.

Στρατιωτικοὶ καὶ ἐν γένει οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας ὑπαγόμενοι ὑπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατοδικείων δύναται, ἐν περιπτώσει ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ κ. λ. π., νὰ δηλώσωσι τὴν τελευταίαν αὐτῶν βούλησιν προφορικῶς ἐνώπιον ἀξιωματικοῦ, ἐπὶ παρουσίᾳ ἐτέρου ἀξιωματικοῦ, ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων⁽²⁾. Περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ὡς εἴρηται διαθήκης συντάσσεται ἔγγραφον περιέχον τὰ ἐν ἀρθρῳ 1754 ὀριζόμενα.

Οἱ εὐρισκόμενοι ἐπὶ πλοίου πολεμικοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ δύναται νὰ συντάξωσιν διαθήκην καὶ κατὰ τὰς διατάξεις περὶ διαθήκης ἐν ἐκστρατείᾳ⁽³⁾.

Ὁ ἔνεκα ἀποκλεισμοῦ, ἐνσκήψεως νόσου, ἢ ἄλλων περιστάσεων μὴ δυνάμενος νὰ συντάξῃ δημοσίαν, ἢ μυστικὴν διαθήκην, συντάσσει τοιαύτην ἐνώπιον συμβολαιογράφου ἢ εἰρηνοδίκου, δημαρχιακοῦ ἢ εἰδικοῦ παρέδρου, ἀστυνόμου, διευθυντοῦ νοσοκομείου ἢ λοιμοκαθαρτηρίου, ἢ ὑγειονόμου, παρουσίᾳ δύο μαρτύρων⁽⁴⁾.

(1) Ἄρθρ. 1752 Α. Κ.

(2) Ἄρθρ. 1753 Α. Κ.

(3) Ἄρθρ. 1755 Α. Κ.

(4) Ἄρθρ. 1757 Α. Κ.

37. Χρονικὸν ὄριον ἰσχύος ἐκτάκτου διαθήκης.

Πᾶσα ἑκτακτος διαθήκη συνταχθεῖσα συμφώνως τοῖς ἄρθροις 1749, 1750, 1753, 1755, καὶ 1757 τοῦ Α. Κ. διατηρεῖ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς μόνον ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀφ' ὅτου ἔπαυσαν ὑφιστάμεναι αἱ κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις ἐπιτρέπουσαι τὴν σύνταξιν πραγματικαὶ καταστάσεις. Ἐὰν ὁ διαθέτης ἀποβίωση ἐντὸς τοῦ τριμήνου τούτου, ἢ οὕτω πῶς συνταχθεῖσα διαθήκη ἔχει πλήρη ἰσχύον. Ἐπίσης, ἐὰν ἐκδοθῇ ἀπόφασις κηρύττουσα τὴν ἀφάνειαν τοῦ διαθέτου καὶ ὀρίζουσα ὅτι τὸ χρονικὸν τῆς ἀφανείας σημεῖον συμπίπτει ἐντὸς τοῦ τριμήνου.

Ἡ τρίμηνος ὡς ἄνω προθεσμία ἀναστέλλεται, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ διαθέτης εὐρίσκεται εἰς ἀδυναμίαν (οὐχὶ ἐν ἀπλῇ δυσχερείᾳ) νὰ συντάξῃ δημοσίαν ἢ μυστικὴν διαθήκην ὡς λ. χ. λόγω νόσου ἢ διαμονῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κλπ. Δὲν ἀναστέλλει ἐξ ἄλλου τὴν προθεσμίαν ἢ δυνατότης συντάξεως ἰδιογράφου διαθήκης.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1759 τοῦ Α. Κ. ἐὰν, ἐν τῇ περιπτώσει τῆς ἐκτάκτου διαθήκης, ὁ διαθέτης πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας τοῦ ἄρθρ. 1758, εὐρεθῇ ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ἢ προθεσμία διακόπτεται, οὕτως ὥστε μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῶν ἄρχεται τρέχουσα ἐκ νέου ὀλόκληρος ἢ προθεσμία. Ὁ συντάσσων τὴν ἑκτακτον διαθήκην ὀφείλει, οὐχὶ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, νὰ ὑπομνήσῃ τῷ διαθέτῃ τὰ περὶ χρονικοῦ ὀρίου ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καὶ νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο ἐν τῇ πράξει. (1)

Ὁ συντάξας ἑκτακτον διαθήκην ὀφείλει νὰ τὴν παραδώσῃ, ὡς τοῦτο καταστῆ δυνατόν, εἰς συμβῆφον ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἢ εἰς Ἑλληνικὴν Προξενικὴν ἀρχὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, γνωστοποιῶν ἐπίσης τὸν ἐπελθόντα τυχόν θάνατον τοῦ διαθέτου καὶ τὸν τυχόν γνωστὸν αὐτῷ τόπον τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ διαμονῆς τοῦ διαθέτου.

Ὁ παραλαβὼν τὴν διαθήκην ὀφείλει νὰ στείλῃ ἀμελλητί πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ἀντίγραφον τῆς πράξεως, ἢ δὲ διαθήκη, φυλασσομένη ὑπὸ τοῦ παραλαβόντος, δημοσιεύεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου, κατὰ ἄρθρ. 1769 καὶ 1773 Α. Κ.

Ὁ συντάξας ἑκτακτον, κατὰ τὰς περιπτώσεις ἐκστρατείας, ἀποκλεισμοῦ, πολιορκίας ἢ αἰχμαλωσίας, γνωστοποιεῖ τὴν σύνταξιν πρὸς τὴν προϊσταμένην στρατιωτικὴν ἀρχὴν, ἢ ἀναγράφει τὴν σύνταξιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ πλοίου (2).

(1) ἄρθρ. 1760 Α. Κ.

(2) ἄρθρον 1762 Α. Κ.